Turkish Studies

Volume 14 Issue 4, 2019, p. 2117-2145

DOI: 10.29228/TurkishStudies.22960

ISSN: 1308-2140

Skopje/MACEDONIA-Ankara/TURKEY

INTERNATIONAL
BALKAN
UNIVERSITY

EXCELLENCE FOR THE FUTURE
IBU.EDU.MK

Research Article / Araştırma Makalesi

Article Info / Makale Bilgisi

✍ Received/Geliş: 01.05.2019

✓ Accepted/Kabul: 10.08.2019

📅 Report Dates/Rapor Tarihleri: Referee 1 (31.05.2019)-Referee 2 (26.07.2019)

This article was checked by intihal.net.

OKUL YÖNETİCİLERİNİN OKUL GÜVENLİĞİNE İLİŞKİN ALGILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ: KASTAMONU İLİ ÖRNEĞİ*

Adem BARIŞ** - Hüseyin YOLCU***

ÖZ

Bu araştırmanın amacı kamu ilkokul, ortaokul ve ortaöğretim okullarında görev yapan okul yöneticilerinin okul güvenliğine ilişkin algılarının ortaya konulmasıdır. Araştırma tarama modelinde açıklayıcı bir araştırmadır. Araştırmanın çalışma evrenini 2016-2017 öğretim yılında Kastamonu merkez ve bağlı ilçelerindeki kamu ilkokul, ortaokul ve ortaöğretim okullarında görev yapan 290 okul yönetici oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu ve Kırıl ve Yıldız (2016) tarafından geliştirilen “Okul Güvenliği Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmanın verileri farklı öğretim düzeyinde görev yapan 214 üzerinden elde edilmiştir. Araştırmanın çalışma evrenini oluşturan okul yöneticilerinin sayısının ulaşılabilir büyüklükte olduğu göz önünde bulundurularak evrenden örneklem alma yoluna gidilmemiştir.

Araştırmada, okul yöneticilerinin hizmetiçi seminere katılma durumu, görev süresi, okuldaki görev süresi, mesleki kıdem, okul türü, erkek öğrenci sayısı, toplam öğrenci sayısı, ücretli öğretmen sayısı, okul bahçesi durumu, yardımcı personel sayısı, derslik sayısı, kat sayısı ile okul güvenliğinin alt boyutları arasında anlamlı farklılık bulunduğu saptanmıştır. Araştırmada okul yöneticilerinin okul güvenliği algıları kız öğrenci sayısı, sözleşmeli öğretmen sayısı, kamera sistemi durumu değişkenlerinin okul yöneticilerinin okul güvenliği algısı üzerinde herhangi bir etkisi olmadığı ortaya çıkmıştır. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda daha sonra yapılacak araştırmalara yol göstermesi bakımından, okul güvenliğinin okul başarısı, okul iklimi, okul tercihi

* Bu araştırma Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde, Hüseyin YOLCU’nun danışmanlığında yürütülen yüksek lisans tezinin verilerinin bir kısmından üretilmiştir.

** Öğretmen-MEB, E-posta: adembaris79@gmail.com

*** Doç. Dr., Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, E-posta: h.yolcu72@gmail.com

---

gibi faktörleri ortaya çıkaracak değişkenler açısından değerlendirildiği araştırmaların yapılmasının uygun olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul güvenliği, okul yöneticisi, okul

THE EVALUATION OF SCHOOL ADMINISTRATORS' PERCEPTIONS OF SCHOOL SAFETY: KASTAMONU CASE STUDY

ABSTRACT

The aim of this study is to reveal the public elementary, middle and high school managers' perceptions towards school safety. The study is an explanatory research done in scanning method. The target population of the study consists of the 294 public school managers served in an elementary, middle or high school during 2016-2017 educational year either in Kastamonu provincial center or its subject counties. The data collection tools used in the study are personal information forms and the "School Safety Scale" developed by Kırıl and Yıldız (2016). The information used was obtained from 214 public school managers serving in different educational levels. Regarding the number of the target population of the research as attainable, population sampling method was not used.

It was concluded in the study that there is a significant amount of difference between the participation of the school managers in in-service training, their tenure in their position, their tenure in their current school, their professional seniority, the type of school they serve in, the amount of male students their school has, the total number of students their school has, the number of substitute teachers their school has, the condition of their schoolyard, the amount of helping personnel their school has, the amount of classrooms and floors their school has and the lower dimensions of the School Safety Scale. It was also concluded that the number of female students a school manager's school has, the number of contracted teachers their school has, or whether their school has a security camera system does not create an important difference of the school managers' perceptions of their school's safety. From the results gathered from the study, it thought to be suitable that further studies be made on school safety regarding other factors such as the school's academical success, the school environment, or school preference.

STRUCTURED ABSTRACT

Introduction

It is scientifically demonstrated that children's level of success in school has significant effects on the quality of their later lives (Sarı, 2012). A high-quality school life can be achieved through the students' standing clear of in-school and extra scholar unsecure factors; thus, their being happy and successful in the environment they are in. Hence, providing students a safe school environment gives way to the creation

of a more efficient educational environment and to have more successful students. School safety; when defined for a student, means that a comfortable and secure environment of education while when defined from the perspective of a school manager, means a teaching environment clear of any dangers and risks. Consequently, the protection of children from problems and dangers caused by the school's physical, social, and psychological structure is one of the most important tasks of a school manager (Dönmez, 2001).

There are previous studies made on school safety in Turkey. When looked the studies in the literature as a whole, it is seen that a part of it focuses directly on school managers' (Ayar, 2010; Eroğul, 2010); a part of it is based on teachers' (Özer, 2006; Kılıç, 2009), a part of it is based on students' (Türkmen, 2004; Güçkıran, 2008; Yılmaz, 2010; Çalıkoğlu, 2012; Yüzer, 2013), and another part of it is based on both managers' and the teachers' (Ozan, 2008; Alp, 2012) perspectives. Likewise, some of these studies were done on the elementary level (Yılmaz, 2010; Gülbaz, 2016); some of them on the middle level (Özer, 2006; Yorulmaz, 2015, Özcan, 2015); some of them on primary level (Özkan, 2007; Bektaş, 2007; Demirtaş, 2007; Çankaya, 2010; Alp, 2012); some of them on secondary level (Türkmen, 2004; Geyin, 2007; Kütük, 2008; Baran, 2008; Eroğul, 2010; Yazıcı, 2012; Çalıkoğlu, 2012), while Uluğ's (2015) study on both middle schools and secondary schools, and Erol's (2009) and Posluoğlu's (2014) studies were done on both primary and secondary levels of education. A study on school safety that was done on elementary, middle, and high schools altogether was not found; making this study different from the aforementioned previous studies that can be found in the literature. It is also notable that none of the previous studies were made on Kastamonu, the city in which this study was conducted. Hence, the study contributes to the field literature with its features that separate it from the other studies on topic.

The aim of this study is to reveal the problems with school safety in elementary, middle, and high schools from the perspectives of their school managers. The study was done to provide an answer the following questions:

1. Do the school managers' perceptions of school safety differ accordingly with their professional factors such as seniority, branch, participation in in-service training, their tenure in their current school, and their tenure in their position?
2. Do the school managers' perceptions of school safety differ accordingly with factors regarding their schools such as the type of their school, the number of the students enrolled in their school, the number of teachers in their school; and the sufficiency of their schoolyard, sports hall, security camera system, fire escapes, emergency exits, the number of their helping personnel, the number of classrooms and floors their school has?

Method

The general population of the study consists of school managers served in elementary, middle, or secondary schools subject to National Ministry of Education in 2016-2017 educational year; while the target population of the study consists of school managers served in

elementary, middle, or secondary schools subject to Kastamonu Provincial Directorate for National Education during the same period. According to Kastamonu Provincial Directorate for National Education's (2017) statistics, the number of school managers served in the 2016-2017 educational year in public schools located in Kastamonu provincial center, its counties, or villages amounts to 290. Regarding the number of the target population of the research as attainable, population sampling method was not used.

Findings

It is concluded that there is a significant relation between school managers' tenure and perceptions towards school safety in respect to the Mental Health/Psychological Safety sub-level of the scale. The perception levels of managers whose tenure is 21 years or longer is higher than those of 11-15 years of tenure. The reason for this is the school managers' gaining experience affecting their perception levels of school safety.

The study also revealed that school managers' tenure in their position also affects their perception with regards to the Physical Safety and Public Safety sub-levels of the scale. The perception levels of school managers of 21 or more years of tenure are higher than managers of 1-10 or 11-15 years of tenure. This finding indicates that as school managers' tenure increases, their perceptions of school safety also increase.

Another finding of the study was that there is a significant relation between school type factor and the Mental Health/Psychological Safety and Physical Setting/Physical Environment Safety sub-levels of the scale. The managers of Anatolian High Schools find their schools safer than how safe elementary school managers' find their own schools. This finding of primary level school managers' insafety towards school safety compared to secondary school managers' perceptions of school safety can be explained with counseling activities being limited in primary schools when compared to secondary level schools.

More so, it was found in the study that school managers' perceptions towards safety of their school change in relation to the number of male students enrolled in their school in the Public Safety and Physical Setting/Physical Environment Safety sub-levels of the scale. Schools that have 0-75 male students are higher on the Public Safety sub-level of the scale compared to schools that have 76-150 or 301 and more male students. This demonstrates that the more a school manager's school has male students, the lower the manager's perception of public safety of the school. This result can be explained through gender roles of the society and the common perception and the raising style of male children making them more prone to practicing verbal and/or physical violence.

The study indicates that there is a notable relation between school managers' perceptions towards their schoolyard and their school's safety level. When the location and surroundings of a school plays a role in defining its safety level, it can be said that school managers perceive their schools to be unsafe regarding the Physical Setting/Physical Environment Safety sub-level against any danger that can come from the area their school is in. It can also be further argued

that this problem is caused by their perception of their schoolyards not being sufficient for their students' needs.

Moreover, it was seen in the study that there is an inverse proportion between the number of classrooms a school has and its managers' perceptions of its safety from the Mental Health/Physiological Safety sub-level of the scale. This finding can be explained with the bigger a school's physical setting is, the more responsibility its managers feel and have for providing its safety.

Discussions

When taking that primary responsibility for providing a school's safety belongs to its managers, processes that are being carried out in accordance with the National Ministry of Education's current legislation were observed. Factors affecting school safety do not solely consist of taking precautions against violence and crime in schools. School safety aims to make the school a safe place with removing all disadvantages that concerns the child and the school. Hence, it includes taking steps for matters such as redesigning physical settings of schools, projects for mental and physical health of the students, and forming a healthy communication with the student and families. All these mentioned factors play a role in defining whether a school is or isn't safe.

It was revealed in the study that factors such as a school's number of female students or contracted teachers, and whether does it have a security camera system or not indeed does not affect the school's managers' perceptions of their school's safety level.

It is noteworthy that while the number of male students enrolled in a school does make a difference in its managers' perception of their school's safety while the number of female students enrolled in their school does not cause any change on the matter. This finding could be further studied from a socio-educational perspective in future studies.

Keywords: School security, school administrator, school

1. Giriş

Çocukların yaşantılarının büyük bir kısmını okullarda geçirdiği göz önünde bulundurulursa, okulların çocukları yaşama hazırlama ve toplumsallaşmalarındaki yeri ve önemi kendiliğinden ortaya çıkar. Bunun anlamı, bu görevleri yerine getirecek olan okulların öğrencilerin beden sağlığı, gelişimi ve korunmasını da güvence altına alması gerektiğidir. Okul güvenliği, yalnızca güvenli bir çevre oluşturma çabası değil, aynı zamanda okulu geliştirme basamaklarından biridir. Okul güvenliği, okulları olumsuz etkileyen risk faktörlerine karşı önlemler almanın yanı sıra, okulu cazip hale getirmeyi de hedeflemektedir. Buradan bakıldığında okul güvenliğinin kapsamının yalnızca mevcut risklerin azaltılmasının olmadığı, bunun yanında okulun cazip hale getirilmesinin de dikkate alınması gerektiğidir (Çankaya, 2010). Okullarda karşılaşılan yönetimsel, öğretimse ve eğitimsel sorunların çözümü öncelikle doğru tanının konulmasına bağlıdır. Sorunun ne olduğu doğru tanımlanmadan çözümü kolay değildir. Bu durum okullarda yaşanan sorunların ve kaynaklarının belirlenmesinin önemini artırmaktadır (Demirtaş, Üstüner ve Özer, 2007). Okulların özel bir öğrenme çevresi olduğu göz önünde bulundurulursa, bu ortamın güvenliğinin son derece önemli olduğu kendiliğinden ortaya çıkacaktır. Dolayısıyla, özel öğrenme çevresi olarak nitelendirilen okulların, kendilerinden beklenen eğitim hizmetini gerçekleştirme düzeylerinin ortaya konulması kadar, bu süreçte yaşanan sorunların

belirlenmesi de önem arz etmektedir. Yukarıda sayılan nedenle okul güvenliği konusunda yaşanan sorunların yöneticilerin görüşlerinden yola çıkarak ortaya konulması gerekmektedir.

Konuya ilişkin olarak belirtilmesi gerekenlerden biri de okul güvenliğinin yalnızca yasa, yönetmelik, yönerge ve genelgeler ile hayata geçirilmesinin mümkün olmayacağıdır. Okul güvenliği ile ilgili yapılan çalışmaların okula ve topluma yansımaları, yalnızca yazılı emir ve yasalarla gerçekleşmeyeceğidir. Bunun yanında, okul güvenliğine ait sorunu çözmeye, okulun yakın ve uzak çevresini oluşturan toplumsal kesimlerinde istekli olmaları gerekmektedir. Çankaya, Töremen ve Şanlı'nın (2011) belirlemeleri de burada yapılan değerlendirmeyi desteklemektedir. Okul güvenliği, öğrenci ve öğretmenlerin güvenlik haklarının yanı sıra, temel insan haklarını da kapsayan geniş bir kavramdır. Bu nedenle okul güvenliği, yalnızca okul çevresi ile ilgili düzenlemeler oluşturmak ile sınırlı olmayıp, geniş bir alanda farklı uygulama ve iş birliğini içine alan uygulamalar bütünüdür. Okulu güvenli bir yapı olarak sağlamanın yolu; okul yöneticileri, öğretmenler, öğrenciler ve aileler arasında güçlü bir bağ kurma ve bu paydaşlar arasında pozitif ilişkiler oluşturma süreci ile oluşturulabilir. Coşkun ve Altay'ın (2009) yaptığı araştırma bulguları, yukarıda söylenenleri doğrulamaktadır. Okul güvenliği yeterliliğinin algılanışının öğrencilerin benlik algısı ve yabancılaşma düzeyleri üzerindeki etkisinin araştırıldığı çalışmada, okulu güvenli algılayan öğrencilerin olumlu benlik algısı daha yüksek iken, yabancılaşma düzeylerinin ise daha düşük olduğu ortaya konulmuştur.

Eğitim ve okul kavramlarıyla öğrencinin kendini güvensiz bir ortamda hissetmesi örtüşmemektedir. Ancak, her sistemde iyi işlemeyen ya da kötü işleyen parçalar olabileceği düşünülürse, mevcut durumun anlaşılması ve sorunun çözümü için izlenecek yol daha iyi anlaşılacaktır. Buradan hareket edildiğinde, okulları güvensiz yapan nedenleri bilmek ve zaman kaybetmeden o nedenleri ortadan kaldırmak önemli bir durumdur (Işık, 2004). Güvenlik gereksiniminin, insanlar üzerinde oluşturduğu psikolojik baskı, insanların işlerini yapmasında farklı etkiler meydana getirebilmektedir. Kişilerin bulundukları ortamın güvenliği, söz konusu kişilerin birçok yaşamsal faaliyetini etkilemektedir. Bunlardan eğitim yaşamını, sosyal ve psikolojik yönlerini etkileyen durumlar en önemlileri arasındadır (Çetin, 2002). Bu nedenle, okula gelen bireylerin en temel gereksinimleri olan güvenli bir ortamda eğitim alma isteğinin karşılanamadığında, genel beceri ve yeteneklerini ortaya çıkarmada güçlük yaşanacağı görülecektir. Okul yöneticisinin görevi burada başlamaktadır.

Öğrenci okulda yalnızca bilgi ve beceriler değil bunların yanı sıra, değerler, görüşler ve davranışları da öğrenir. Aynı zamanda çevresinden ve daha önceki yaşantılarından da kazandığı davranışlar vardır. Okul bunların iyi olanlarını pekiştirmek, kötü olanlarını gidermek durumundadır (Bursalıoğlu, 2002). Okula düşen görev, olumsuz model oluşturmamak, öğrencilerin güvenli ve sağlıklı birey olarak yetişmesine engel olacak durumların ortadan kaldırılmasıdır. Güvenli okul kavramı çok boyutlu olmasının ötesinde karmaşık ve bir o kadarda geniş anlamı bir kavramdır. Ancak okulların; öğrencilerin kişisel, toplumsal ve akademik gereksinimlerini karşılayan ortamlar olmaları hedefleniyorsa, güvenli okul konusunun üzerinde odaklanılması gerekmektedir. Güvenli okul sorunu o zaman karmaşık ve çok boyutlu bir sorun olmaktan çıkıp önemli bir konu haline dönüşecektir (Çalık, Kurt ve Çalık, 2011).

Çocukların, okulda akademik açıdan başarılı olmalarının, sahip oldukları yaşamın niteliği üzerinde önemli etkilerinin olduğu bilimsel olarak ortaya konulmuştur (Sarı, 2012). Okul yaşamındaki kalite, öğrencinin okul içi ve okul dışı güvensiz faktörlerin etkisinden uzak kalması, bulunduğu ortamda başarılı ve mutlu olması ile gerçekleşebilir. Bu nedenle öğrenci güvenliğini sağlamak, daha başarılı öğrencilere ve daha verimli bir eğitim-öğretim ortamının oluşmasına olanak verecektir. Okul güvenliği öğrenci açısından değerlendirildiğinde rahat ve güven verici bir öğrenme ortamını içerirken, okul yöneticisi açısından da tehlike ve risklerden arındırılmış bir öğrenme ortamını sağlama anlamına gelmektedir. Dolayısıyla, öğrencileri okulun fiziksel, sosyal ve psikolojik yapısından kaynaklanan

sorun ve tehditlerine karşı korunması ve güvenliğinin sağlanması, okul yöneticisinin en önemli görevlerinden biridir (Dönmez, 2001).

Yakın çevresiyle sağlıklı bir iletişim kuran okulların örgütsel amaçlarını gerçekleştirmede daha başarılı olduğu gözlenmektedir. Hizmet verdikleri öğrenci ve aileleri ile sürekli bir iletişim halinde olması, okulları diğer kurumlardan farklı kılmaktadır. Çankaya ve Arabacı'ya (2010) göre, okul güvenliği; okul ve çevresinin güvenliğini artırmak amaçlı yapılan düzenlemelerin yanında okul personelinin, öğrencilerin ve ailelerin okula olan bağlılıklarını artırmaya yönelik etkinlikleri de kapsamaktadır. Bu nedenle, okulların ve ailelerin okul güvenliği konusunda birlikte çalışması gerek sorunun öneminin anlaşılması gerekte bu soruna çözüm getirilmesi bakımından önemlidir. Özbaş ve Badavan (2009) tarafından yapılan araştırmada okul güvenliği, okul-aile ilişkileri sürecinde yerine getirilmesi gereken en önemli iş olarak görülmektedir. Yönetici ve aileler, en çok disiplin sorunlarının çözümü ile ilgili işlere öncelik vermekte ve öğrencilerin okul yaşantılarını en çok bu sürecin etkilediğini düşünmektedirler.

Okulun güvenli olması tüm öğrencilere rahat bir öğrenme ortamı sunması bakımından önemlidir. Ailelerin okul tercihleri incelendiğinde güvenli okul kriteri ilk sıralarda yer almaktadır. Bu nedenle, okulların eksik ve güvenli olmayan yönlerini tespit ederek ailelerin kaygı durumlarını düşürmeleri gerekmektedir. Örneğin, Uğurlu, Doğan, Topçu ve Demir'in (2015) yapmış oldukları araştırma bulguları da bu belirlemeyi desteklemektedir. Araştırmaya katılan aileler, okul tercihlerinde öncelikle okul güvenliğini göz önünde bulundurdıklarını belirtmişlerdir. Okullarda öğrenci güvenliğini tehdit eden birçok gelişmenin medyaya yansımalarıyla birlikte, ailelerin bu konuda daha çok hassasiyet göstermeleri olağan karşılanmalıdır. Dolayısıyla, aileler çocukların güvenli okul ortamında bulunmasını istemektedir. Okulların güvenli olmasında yerine getirilmesi gereken en önemli şartlardan biri de uygun ve ideal fiziki koşullara sahip olmasıdır. Güvenli bir okul iklimi içerisinde etkili öğretim yaklaşımlarının uygulanması için öğretmen ve öğrencilerin gereksinimlerine yanıt verebilen ve fiziksel açıdan donanımın yeterli olması gerekir (Çankaya, Yücel, Tan ve Demirkol, 2014). Öztürk'e (2013) göre, güvenli bir okulun özellikleri arasında öğrenci odaklı olması, öğrenciye etkin öğrenme ortamı sunması, mesleki etkileşimi geliştirmesi, katılımcı liderlik gerektirmesi, üretkenliği özendirmesi, aile ve toplumun katkısını sağlaması ve sıcak bir iklime sahip olması özellikleri yer almaktadır.

Türkiye'de okul güvenliğini konu alan araştırmalar bulunmaktadır. Alanyazındaki bu çalışmalara bir bütün olarak bakıldığında bu çalışmalardan bir kısmı doğrudan okul yöneticilerinin (Ayar, 2010; Eroğul, 2010); bir kısmı öğretmenlerin (Özer, 2006; Kılıç, 2009); bir kısmı öğrencilerin (Türkmen, 2004; Güçkıran, 2008; Yılmaz, 2010; Çalıkoğlu, 2012; Yüzer, 2013) bir kısmı da hem yönetici hem de öğretmenlerin (Ozan, 2008; Alp, 2012) görüşlerine dayalı olarak yürütüldüğü gözlenmektedir. Yine bu araştırmaların bir ilköğretim düzeyinde (Yılmaz, 2010; Gülbaz, 2016); bir kısmı ortaokul düzeyinde (Özer, 2006; Yorulmaz, 2015; Özcan, 2015); bir kısmı ilköğretim düzeyinde (Özkan, 2007; Bektaş, 2007; Demirtaş, 2007; Çankaya, 2010; Alp, 2012); bir kısmı ortaöğretim düzeyinde (Türkmen, 2004; Geyin, 2007; Kütük, 2008; Baran, 2008; Eroğul, 2010; Yazıcı, 2012; Çalıkoğlu, 2012) okul güvenliğini konu alırken, Uluğ'un araştırması (2015) hem ortaokul hem de ortaöğretim düzeyindeki okul güvenliğini, Erol'un (2009) ve Posluoğlu'nun (2014) araştırmaları da ilköğretim ve ortaöğretim düzeyindeki okul güvenliğini konu edinmiştir. Buradan hareketle, alanyazında okul güvenliği konusunu ilköğretim, ortaokul ve ortaöğretim düzeylerini birlikte ele alan bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Araştırma bu yönüyle alanyazındaki diğer araştırmalardan ayrılmaktadır. Bunun dışında konu ile ilgili olarak araştırmanın yürütüldüğü Kastamonu ilinde yapılmış herhangi bir araştırmanın olmadığına da belirtilmesinde fayda vardır. Dolayısıyla araştırma, farklılaşan bu yönleriyle alanyazında katkı getiren bir nitelik taşımaktadır.

Araştırmanın amacı; Kastamonu ilinde bulunan ilköğretim, ortaokul ve ortaöğretim düzeyindeki okullarda, okul güvenliğine ilişkin yaşanan sorunları okul yöneticilerinin algılarına göre ortaya koymaktır. Araştırmada aşağıda sorulara yanıt aranmıştır:

1. Okul yöneticilerinin okul güvenliği algıları mesleki değişkenlerine (kıdem, branş, yöneticilikteki süre, okuldaki görev süresi, seminere katılma durumu) göre farklılaşmakta mıdır?

2. Okul yöneticilerinin okul güvenliği algıları okulla ilgili değişkenlere (okul türü, öğrenci sayısı, öğretmen sayısı, bahçenin yeterliliği, spor salonu, kamera sistemi, yangın merdiveni, acil çıkış kapısı, yardımcı personel sayısı, derslik sayısı, kat sayısı) göre farklılaşmakta mıdır?

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelinde ele alınan bir araştırmada, bir durum ya da olaya ilişkin katılımcıların görüşleri veya ilgi, yetenek, tutum vb. özellikleri belirlenmeye çalışılmaktadır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2009). Bununla birlikte, tarama modelindeki araştırmaların birkaç özelliğe sahip olması beklenmektedir (De Vaus, 1990 Akt. Şavran, 2012). Bunlar; (1) Araştırma evrenini temsil edecek bir örnekleme sahip olması, (2) Araştırma verilerinin standart bir veri toplama aracıyla sistemli bir şekilde toplanması ve (3) Elde edilen verilerin istatistiksel olarak analiz edilmesidir. Bütün bu açıklamalar göz önünde bulundurulduğunda, kamu ilköğretim, ortaokul ve ortaöğretim okullarında görev yapan okul yöneticilerinin, okul güvenliğine ilişkin görüşlerini ortaya koymaya yönelik tarama modelinde betimsel bir araştırmadır.

2.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın genel evreni 2016-2017 öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı kamu ilköğretim, ortaokul ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan okul yöneticilerinden oluşurken, araştırmanın çalışma evrenini ise Kastamonu İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı kamu ilköğretim, ortaokul ve ortaöğretim kurumlarındaki okul yöneticilerinden oluşmaktadır. Kastamonu İl Milli Eğitim Müdürlüğü (2017) örgün eğitim istatistik verilerine göre, 2016- 2017 öğretim yılında Kastamonu ili şehir merkezi, ilçeleri ve bağlı köylerindeki kamu ilköğretim, ortaokul ve ortaöğretim okullarda görev yapan okul yöneticisi sayısı 290'dır.

Araştırmalarda amaç, evren hakkında bilgi toplamaktır. Araştırmanın evreni oluşturan birey ve nesnelerin tamamına ulaşılmasının mümkün olduğu durumlarda örneklem almaya gereksinim duyulmamaktadır. Evreni oluşturan tüm birey ve nesnelere ulaşarak bilgilerin toplandığı bu tür araştırmalara tam sayım evren araştırması denilmektedir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2009; Karasar, 2009). Dolayısıyla araştırmanın çalışma evrenini oluşturan okul yöneticilerinin sayısının ulaşılabilir büyüklükte olduğu göz önünde bulundurularak evrenden örneklem alma yoluna gidilmemiştir. Bu nedenle araştırma tam sayım evren çalışması niteliğindedir.

Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin demografik, mesleki kıdem ve çalıştıkları okulla ilgili bilgiler aşağıda sırasıyla verilmiştir.

Tablo 1: Okul yöneticilerinin demografik değişkenlere ait bilgiler

		N	%			N	%
Cinsiyet	Erkek	196	91,6	Yaş	20-30	14	6,5
	Kadın	18	8,4		31-40	76	35,5
	Toplam	214	100,0		41-50	88	41,2
Medeni Durumu	Evli	199	93,0	Yaş	51 ve üzeri	36	16,8
	Bekar	15	7,0		Toplam	214	100,0
	Toplam	214	100,0		-	-	-

Tablo 1'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan okul yöneticilerinin 196'sı (% 91,6) erkek, 18'i (% 8,4) kadındır. Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin 14'ü (% 6,5) 20-30 yaş arasında, 76'sı (% 35,5) 31-40 yaş arasında, 88'i (% 41,2) 41-50 yaş arasında, 36'sı (% 16,8) ise 51 yaş ve üzerindedir. Okul yöneticilerinin 199'u (% 93) evli, 15'i (% 7,0) ise bekindir.

2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verileri iki farklı veri toplama aracı kullanılarak elde edilmiştir. Bunlardan ilki ankettir. Ankette yer alan sorular; okul yöneticilerinin demografik (cinsiyet, yaş, medeni durum) ve mesleki değişkenleri (kıdem, branş, yöneticilikte süre, okuldaki görev süresi, okul güvenliği ile ilgili bir seminer ya da eğitime katılıp katılmadığı) ile görev yaptıkları okulların özelliklerine ilişkin değişkenler (okulun türü, erkek öğrenci sayısı, kız öğrenci sayısı, toplam öğrenci sayısı, okuldaki sözleşmeli öğretmen sayısı, okul bahçesinin yeterli olup olmadığı, kamera sisteminin olup olmadığı, yardımcı personel sayısı, derslik sayısı, okulun kaç katlı olduğu) hakkında bilgi toplamaya yönelik sorulara yer verilmiştir.

İkinci veri toplama aracı ise Kırıl ve Yıldız (2016) tarafından geliştirilen ve 20 maddeden oluşan “Okul Yöneticilerinin Okul Güvenliği Algısının Değerlendirilmesi” ölçeğidir. Ölçek; Fiziksel/Bedensel Güvenlik, Ruh sağlığı/Psikolojik Güvenlik, Toplumsal Güvenlik ve Fiziksel Ortam/Fiziksel Çevre Güvenlik olmak üzere dört alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin Fiziksel/Bedensel Güvenlik için Cronbach alfa katsayısı .80; Ruh sağlığı/Psikolojik Güvenlik için .73, Toplumsal Güvenlik için .80, Fiziksel Ortam/Fiziksel Çevre Güvenliği için .70 ve Genel okul güvenliği için ise .85 olarak bulunmuştur. Ortaya çıkan bu iç tutarlık katsayıları ölçeğin güvenilir olduğuna işaret etmektedir (Balci, 2010). Ölçek Fiziksel/Bedensel Güvenlik boyutunda beş madde (2, 3, 4, 8, 9), Ruh Sağlığı/Psikolojik Güvenlik boyutunda beş madde (14, 15, 17, 20, 23), Toplumsal Güvenlik boyutunda beş madde (29, 33, 42, 43, 44) ve Fiziksel Ortam/Fiziksel Çevre Güvenliği boyutunda beş madde (47, 48, 50, 51, 54) olmak üzere toplam 20 madde kullanılabileceği ortaya konmuştur. Bireylerden ölçekteki her bir maddenin karşısında yer alan (1) Hiç Katılmıyorum, (2) Katılmıyorum, (3) Kararsızım, (4) Katılıyorum ve (5) Tamamen Katılıyorum seçeneklerinden birini seçmeleri istenmektedir. Ölkeden alınabilecek en yüksek puan 100, en düşük puan ise 20’dir.

2.4. Verilerin Toplanması

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı, 2016-2017 öğretim yılında, Kastamonu il merkezi, ilçelerindeki kamu ilköğretim, ortaokul ve ortaöğretim okullarında görev yapan okul yöneticilerine, Kastamonu İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nden 30.03.2017 tarihinde alınan yazılı izinle birlikte, uygulanmaya başlanmıştır. Kastamonu dağlık bir coğrafi bir yapıya sahip olan bir ildir. Bu nedenle, araştırmanın çalışma evreninde bulunan okul yöneticilerinin her birine tek tek ulaşmanın zaman alıcı ve maliyetli olması durumu göz önünde bulundurularak, araştırmanın veri toplama aracı okul yöneticilerinin kurumsal e-posta adreslerine 21.04.2017 tarihinde gönderilmiştir. Böylece okul yöneticilerinin veri toplama aracını elektronik ortamda doldurmaları sağlanmıştır. Veri toplama aracının hem geri dönüşü hızlandırılmak hem de geri dönüş oranı artırılmak için iki yola başvurulmuştur. Bunlardan Kastamonu İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile temasa geçilerek okul yöneticilerinden, araştırma verilerini doldurmaları için katılım sağlamaları konusunda yardım istenmiştir. İkinci ise uzak ilçelerdeki okullar telefon ile aranarak okul yöneticilerine araştırma konusunda bilgi verilmiştir.

Araştırmada ilk aşamada 42 okul yöneticisi veri toplama aracını doldurmuştur. Bunun ardından veri toplama aracı yine elektronik ortamda 28.04.2017 tarihinde ikinci defa okul yöneticilerinin e-posta adreslerine gönderilmiştir. İkinci hatırlatma sonucunda ise 36 okul yöneticisi buna olumlu yanıt vermiş ve toplamda ulaşılan okul yöneticisi sayısı 78’e ulaşmıştır. Bunun üzerine, yine Kastamonu İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile irtibata geçilerek okul yöneticilerinin veri toplama aracını tekrar doldurup göndermeleri konusunda yardım istenmiştir. Belirtilen bu uğraşlar sonucunda 237 okul yöneticisi veri toplama aracını doldurmuştur. Ancak geri dönen 237 veri aracı gözden geçirildiğinde, 23’ünün eksik olduğu belirlenmiştir. Dolayısıyla bunlar veri analizine alınmamıştır. Bu nedenle araştırmanın verileri, geçerli kabul edilen 214 veri toplama aracının çözümlemesi yapılarak yürütülmüştür.

$_{210}=3,005$, $p<0,05$] boyutlarında anlamlı bir ilişki gözlenmektedir. Ölçeğin, “Ruh Sağlığı-Psikolojik Güvenlik” ve “Genel Okul Güvenliği” alt boyutlarında farklılaşmanın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc testlerinden Tukey HSD testi yapılmıştır.

Test sonuçlarına göre; “Ruh Sağlığı-Psikolojik Güvenlik” alt boyutunda mesleki kıdem yılı 21 yıl ve üzerinde olan okul yöneticilerinin ($\bar{X}=3,905$), kıdem yılı 11-15 yıl arasında olan okul yöneticilerinden ($\bar{X}=3,659$); “Genel Okul Güvenliği” alt boyutunda mesleki kıdem yılları 21 ve üzerinde olan okul yöneticilerinin ($\bar{X}=3,99411$) mesleki kıdemi 11-15 yıl arasında okul yöneticileri ($\bar{X}=3,798$) ile mesleki kıdemi 16-20 yıl arasında ($\bar{X}=3,830$) olan okul yöneticilerine göre okul güvenliği algısı daha fazladır. Bu bulgulara göre, okul yöneticilerinin mesleki kıdemleri arttıkça okul güvenliği algılarında da bir artış gözlenmektedir.

Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin okul güvenliği puan ortalamalarının yöneticilik süresine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3: Okul Yöneticilerinin Yöneticilik Süresi Değişkenine Göre Okul Güvenliğine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Okul Güvenliği	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p	Anlamlı Fark Tukey HSD
Fiziksel Bedensel Güvenlik	Gruplar arası	3,722	3	1,241	3,767	,012*	1-4, 2-4
	Gruplar içi	69,174	210	,329			
	Toplam	72,896	213				
Ruh Sağlığı Psikolojik Güvenlik	Gruplar arası	,904	3	,301	1,145	,332	
	Gruplar içi	55,277	210	,263			
	Toplam	56,181	213				
Toplumsal Güvenlik	Gruplar arası	2,870	3	,957	3,204	,024*	1-4
	Gruplar içi	62,700	210	,299			
	Toplam	65,570	213				
Fiziksel Ortam Çevre Güvenliği	Gruplar arası	,667	3	,222	,520	,669	
	Gruplar içi	89,784	210	,428			
	Toplam	90,451	213				
Genel Okul Güvenliği	Gruplar arası	1,493	3	,498	2,914	,035*	1-4
	Gruplar içi	35,865	210	,171			
	Toplam	37,358	213				

* $P<0,05$ 1. (1-10 yıl) 2. (11-15 yıl) 3. (16-20 yıl) 4. (21 yıl ve üzeri)

Tablo 3’teki analiz sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin yöneticilik süresi ile okul güvenliğinin alt boyutu olan “Fiziksel-Bedensel Güvenlik” [$F_{(3-210)}=3,767$, $p<0,05$], “Toplumsal Güvenlik” [$F_{(3-210)}=3,204$, $p<0,05$], ve “Genel Okul Güvenliği” [$F_{(3-210)}=2,914$, $p<0,05$] alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmakta iken, “Ruh Sağlığı-Psikolojik Güvenlik” ve “Fiziksel Ortam-Çevre Güvenliği” alt boyutlarında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Farklılaşmanın hangi gruplara arasında olduğunu ortaya koymak için Post Hoc testlerinden Tukey HSD testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre; “Fiziksel-Bedensel Güvenlik” alt boyutunda okul yöneticilik süresi 21 yıl ve üzerinde olan okul yöneticilerinin ($\bar{X}=4,287$) okul güvenliği algısı, yöneticilikteki süresi 1-10 olan okul yöneticilerinden ($\bar{X}=3,832$) ve yöneticilik süresi 11-15 yıl arasından olan ($\bar{X}=3,760$) okul yöneticilerinden; “Toplumsal Güvenlik” alt boyutunda yöneticilik görev süresi 21 yıl ve üzeri olan okul yöneticilerinin ($\bar{X}=4,637$) okul güvenliği algısı, yöneticilik

süresi 1-10 yıl olan ($\bar{X}=4,189$) okul yöneticilerinden; “Genel Okul Güvenliği” alt boyutunda 21 yıl ve üzeri olan okul yöneticilerinin ($\bar{X}=4,196$) yöneticilik görev süresi 1-10 yıl olan okul yöneticilerine göre güvenlik algısı daha fazladır. Bu sonuca göre yöneticilik görev süresi arttıkça okul güvenliği puanı ortalaması da artmaktadır.

Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin okul güvenliği puan ortalamalarının okuldaki görev süresine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4: Okul Yöneticilerinin Yöneticilik Yaptığı Okuldaki Görev Süresi Değişkenine Göre Okul Güvenliğine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Okul Güvenliği	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p	Anlamlı Fark Tukey HSD
Fiziksel Bedensel Güvenlik	Gruplar arası	5,460	3	1,820	5,668	,001*	1- 2
	Gruplar içi	67,436	210	,321			
	Toplam	72,896	213				
Ruh Sağlığı Psikolojik Güvenlik	Gruplar arası	,723	3	,241	,912	,436	
	Gruplar içi	55,458	210	,264			
	Toplam	56,181	213				
Toplumsal Güvenlik	Gruplar arası	2,231	3	,744	2,465	,063	
	Gruplar içi	63,340	210	,302			
	Toplam	65,570	213				
Fiziksel Ortam Çevre Güvenliği	Gruplar arası	,926	3	,309	,724	,538	
	Gruplar içi	89,524	210	,426			
	Toplam	90,451	213				
Genel Okul Güvenliği	Gruplar arası	1,359	3	,453	2,643	,049*	1-2
	Gruplar içi	35,999	210	,171			
	Toplam	37,358	213				

*P<0,05 1. (1-5 yıl) 2. (6-10 yıl) 3. (11-15 yıl) 4. (16 yıl ve üzeri)

Tablo 4’teki analiz sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin yöneticilik yaptığı okuldaki görev süresi ile okul güvenliğinin alt boyutu olan “Fiziksel-Bedensel Güvenlik” [$F_{(3-210)}=5,668$, $p<0,05$] ve “Genel Okul Güvenliği” [$F_{(3-210)}=2,643$, $p<0,05$] puanı ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Bunun yanında “Ruh Sağlığı-Psikolojik Güvenlik”, “Toplumsal Güvenlik”, ve “Fiziksel Ortam-Çevre Güvenliği” puanı ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir.

Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc testlerinden Tukey HSD testi yapılmıştır. Bu sonuca göre “Fiziksel-Bedensel Güvenlik” boyutunda, yöneticilik yaptığı okuldaki görev süresi 6-10 yıl ($\bar{X}=4,167$) olanlar görev süresi 1-5 yıl ($\bar{X}=3,815$) olanlardan; “Genel Okul Güvenliği” boyutunda ise yöneticilik yaptığı okuldaki görev süresi 6-10 yıl ($\bar{X}=4,047$) olanlar okuldaki görev süresi 1-5 yıl ($\bar{X}=3,886$) olan okul yöneticilerine göre yöneticilik yaptığı okulu daha güvenli görmektedirler.

Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin okul güvenliği puan ortalamalarının seminer alma durumlarının göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan t-Testi sonuçları Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5: Okul Yöneticilerinin Okul Güvenliği İle İlgili Seminer Alma Durum Değişkenine Göre Okul Güvenliğine İlişkin T-Testi Sonuçları

	Seminer	N	$\bar{x}$	SS	Sd	t	P
Fiziksel-Bedensel Güvenlik	Evet	90	3,9622	,58050	212	1,996	,047*
	Hayır	124	3,8016	,58128			
Ruh Sağlığı- Psikolojik Güvenlik	Evet	90	3,8956	,58385	160,876	1,735	,085
	Hayır	124	3,7677	,45075			
Toplumsal Güvenlik	Evet	90	4,3178	,58972	212	1,858	,064
	Hayır	124	4,1758	,52240			
Fiziksel Ortam- Çevre Güvenliği	Evet	90	3,8333	,68187	212	2,453	,015*
	Hayır	124	3,6145	,61534			
Genel Okul Güvenliği	Evet	90	4,0022	,47380	159,243	2,726	,007*
	Hayır	124	3,8399	,36072			

Tablo 5 incelendiğinde, okul güvenliği ile ilgili seminer alan okul yöneticileri arasında okul güvenliği puanı yönünden istatistiksel anlamlı bir farklılık olduğu söylenebilir [$p < 0,05$]. Okul güvenliği ile ilgili seminer alan okul yöneticileri okulu Fiziksel-Bedensel Güvenlik ve Fiziksel Ortam-Çevre Güvenliği açısından seminer almayan okul yöneticilerine göre daha güvenli görmektedirler. Yine okul güvenliği ile ilgili seminer alan okul yöneticileri, almayan okul yöneticilerine göre okulu genel olarak daha güvenli görmektedirler. Okul yöneticilerinin okul güvenliği ile ilgili seminer alma durumu değişkeninin, Ruh Sağlığı- Psikolojik Güvenlik ve Toplumsal Güvenliği değişkenine istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi bulunmamaktadır [$p > 0,05$].

3.2. Okul Yöneticilerinin Okulla İlgili Değişkenlere Göre Okul Güvenliğine İlişkin Algılarına Yönelik Bulgular

Okul yöneticilerinin okul türü, erkek öğrenci sayısı, kız öğrenci sayısı, ücretli öğretmen sayısı, bahçe yeterlilik durumu, güvenlik kamerası, yardımcı personel sayısı, derslik sayısı, kat sayısı değişkenleri bakımından okul güvenliğine ilişkin elde edilen bulgular aşağıda sırasıyla yer almaktadır.

Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin okul güvenliği puan ortalamalarının görev yaptıkları okul türlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6: Okul Yöneticilerinin Görev Yaptıkları Okul Türü Değişkenine Göre Okul Güvenliğine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Okul Güvenliği	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p	Anlamlı Fark Tukey HSD
Fiziksel Bedensel Güvenlik	Gruplar arası	3,100	7	,443	1,307	,248	
	Gruplar içi	69,796	206	,339			
	Toplam	72,896	213				
Ruh Sağlığı Psikolojik Güvenlik	Gruplar arası	4,494	7	,642	2,559	,015*	1-5, 2-6
	Gruplar içi	51,687	206	,251			
	Toplam	56,181	213				
Toplumsal Güvenlik	Gruplar arası	1,379	7	,197	,632	,729	
	Gruplar içi	64,191	206	,312			
	Toplam	65,570	213				
Fiziksel Ortam Çevre Güvenliği	Gruplar arası	12,872	7	1,839	4,883	,000*	1- 6, 2-6
	Gruplar içi	77,579	206	,377			
	Toplam	90,451	213				
Genel Okul Güvenliği	Gruplar arası	1,682	7	,240	1,387	,212	
	Gruplar içi	35,676	206	,173			
	Toplam	37,358	213				

*P<0,05 1. (ilkokul) 2. (ortaokul) 3. (imam hatip ortaokulu) 4. (fen lisesi) 5. (Anadolu lisesi) 6. (mesleki ve teknik Anadolu lisesi) 7. (imam hatip lisesi)

Tablo 6'daki analiz sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görev yaptıkları okul türleri ile okul güvenliğinin alt boyutu olan "Fiziksel-Bedensel Güvenlik", "Toplumsal Güvenlik" ve "Genel Okul Güvenliği" boyutlarında anlamlı bir farklılık gözlenmezken, "Ruh Sağlığı-Psikolojik Güvenlik" [$F_{(7-206)}=2,559$, $p<0,05$] ve "Fiziksel Ortam-Çevre Güvenliği" [$F_{(7-206)}=4,483$, $p<0,05$] boyutunda anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc testlerinden Tukey HSD testi yapılmıştır. Buna göre "Ruh Sağlığı-Psikolojik Güvenlik" boyutunda okul türü Anadolu lisesi ($\bar{X}=3,976$) olan okul yöneticileri okul türü ilkököl ($\bar{X}=3,741$) olan okul yöneticilerine göre okullarını daha güvenli görürken, okul türü mesleki ve teknik Anadolu lisesi ($\bar{X}=3,627$) olan okul yöneticileri okul türü ortaokul ($\bar{X}=3,877$) olan okul yöneticilerine göre okullarını daha güvenli görmektedirler. "Fiziksel Ortam-Çevre Güvenliği" boyutunda okul türü ilkököl ($\bar{X}=3,927$) ve ortaokul ($\bar{X}=3,764$) olan okul yöneticilerinin okul türü mesleki ve teknik Anadolu lisesi ($\bar{X}=3,227$) olan okul yöneticilerine göre okullarını daha güvenli görmektedirler.

Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin okul güvenliği puan ortalamalarının okuldaki erkek öğrenci sayılarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7: Okul Yöneticilerinin Görev Yaptıkları Okuldaki Erkek Öğrenci Sayısının Okul Güvenliğine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Okul Güvenliği	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p	Anlamlı Fark Tukey HSD
Fiziksel Bedensel Güvenlik	Gruplar arası	,983	3	,328	,957	,414	
	Gruplar içi	71,913	210	,342			
	Toplam	72,896	213				
Ruh Sağlığı Psikolojik Güvenlik	Gruplar arası	,151	3	,050	,189	,904	
	Gruplar içi	56,030	210	,267			
	Toplam	56,181	213				
Toplumsal Güvenlik	Gruplar arası	4,057	3	1,352	4,617	,004*	1- 2, 1-4
	Gruplar içi	61,513	210	,293			
	Toplam	65,570	213				
Fiziksel Ortam Çevre Güvenliği	Gruplar arası	4,670	3	1,557	3,810	,011*	3- 4
	Gruplar içi	85,781	210	,408			
	Toplam	90,451	213				
Genel Okul Güvenliği	Gruplar arası	1,795	3	,598	3,533	,016*	1- 2, 1-4
	Gruplar içi	35,563	210	,169			
	Toplam	37,358	213				2- 4, 3-2, 3- 4

*P<0,05 1. (0-75 öğrenci) 2. (76-150 öğrenci) 3. (151-300 öğrenci) 4. (300 ve üzeri)

Tablo 7'deki analiz sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görev yaptıkları okuldaki erkek öğrenci sayısı ile okul güvenliğinin alt boyutu olan "Fiziksel-Bedensel Güvenlik" ve "Ruh Sağlığı-Psikolojik Güvenlik" puanı ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Bununla birlikte, "Toplumsal Güvenlik" [$F_{(3-210)}=4,617$, $p<0,05$], "Fiziksel Ortam-Çevre Güvenliği" [$F_{(3-210)}=3,810$, $p<0,05$] ve "Genel Okul Güvenliği" [$F_{(3-210)}=3,533$, $p<0,05$] puanı ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc testlerinden Tukey HSD testi yapılmıştır. Buna göre “Toplumsal Güvenliği” alt boyutunda erkek öğrenci sayısı 0-75 ($\bar{X}=4,357$) olan okulların erkek öğrenci sayısı 76-150 ($\bar{X}=4,117$) ve 301 ($\bar{X}=4,023$) ve üzeri olan okullara göre; “Fiziksel Ortam-Çevre Güvenliği” alt boyutunda erkek öğrenci sayısı 151-300 ($\bar{X}=3,889$) olan okulların erkek öğrenci sayısı 301 ve üzeri ($\bar{X}=3,430$) olan okullara göre okul güvenliği algısı daha fazladır. Genel “Okul Güvenliği” alt boyutunda erkek öğrenci sayısı 0-75 ($\bar{X}=4,357$) olan okulların erkek öğrenci sayısı 76-150 ($\bar{X}=3,829$) ve 301 ve üzeri ($\bar{X}=3,769$) olan okullara göre; erkek öğrenci sayısı 76-150 ($\bar{X}=3,829$) olan okulların erkek öğrenci sayısı 301 ve üzeri ($\bar{X}=3,769$) olan okullara göre; erkek öğrenci sayısı 151-300 ($\bar{X}=4,009$) olan okulların erkek öğrenci sayısı 76-150 ($\bar{X}=3,829$) ve 301 ve üzeri ($\bar{X}=3,769$) olan okullara göre güvenlik algısı daha yüksektir.

Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin okul güvenliği puan ortalamalarının okuldaki kız öğrenci sayılarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8: Okul Yöneticilerinin Görev Yaptıkları Okuldaki Kız Öğrenci Sayısının Okul Güvenliğine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Okul Güvenliği	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p	Anlamlı Fark Tukey HSD
Fiziksel Bedensel Güvenlik	Gruplar arası	1,775	3	,592	1,747	,158	-
	Gruplar içi	71,121	210	,339			
	Toplam	72,896	213				
Ruh Sağlığı Psikolojik Güvenlik	Gruplar arası	,306	3	,102	,383	,765	-
	Gruplar içi	55,875	210	,266			
	Toplam	56,181	213				
Toplumsal Güvenlik	Gruplar arası	1,106	3	,369	1,201	,311	-
	Gruplar içi	64,464	210	,307			
	Toplam	65,570	213				
Fiziksel Ortam-Çevre Güvenliği	Gruplar arası	,115	3	,038	,089	,966	-
	Gruplar içi	90,336	210	,430			
	Toplam	90,451	213				
Genel Okul Güvenliği	Gruplar arası	,496	3	,165	,942	,421	-
	Gruplar içi	36,862	210	,176			
	Toplam	37,358	213				

Tablo 8’deki analiz sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görev yaptıkları okuldaki kız öğrenci sayısı ile okul güvenliğinin alt boyutu olan “Fiziksel-Bedensel Güvenlik” “Ruh Sağlığı-Psikolojik Güvenlik”, “Toplumsal Güvenlik” “Fiziksel Ortam-Çevre Güvenliği” ve “Genel Okul Güvenliği” puanı ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin okul güvenliği puan ortalamalarının okuldaki toplam öğrenci sayılarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9: Okul Yöneticilerinin Görev Yaptıkları Okuldaki Toplam Öğrenci Sayısının Okul Güvenliğine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Okul Güvenliği	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p	Anlamlı Fark Tukey HSD
Fiziksel Bedensel Güvenlik	Gruplar arası	4,227	4	1,057	3,216	,014*	1-2
	Gruplar içi	68,669	209	,329			
	Toplam	72,896	213				
Ruh Sağlığı/Psikolojik Güvenlik	Gruplar arası	2,307	4	,577	2,238	,066	-
	Gruplar içi	53,874	209	,258			
	Toplam	56,181	213				
Toplumsal Güvenlik	Gruplar arası	3,237	4	,809	2,713	,031*	1-2
	Gruplar içi	62,333	209	,298			
	Toplam	65,570	213				
Fiziksel Ortam Çevre Güvenliği	Gruplar arası	2,764	4	,691	1,647	,164	-
	Gruplar içi	87,687	209	,420			
	Toplam	90,451	213				
Genel Okul Güvenliği	Gruplar arası	2,284	4	,571	3,403	,010*	1-2
	Gruplar içi	35,074	209	,168			
	Toplam	37,358	213				

*P<0,05 1. (0-130 öğrenci) 2. (131-260 öğrenci) 3. (261-390 öğrenci) 4. (391-520) 5. (521 ve üzeri)

Tablo 9'daki analiz sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görev yaptıkları okuldaki toplam öğrenci sayısı ile okul güvenliğinin alt boyutu olan “Fiziksel-Bedensel Güvenlik” [$F_{(3-210)}= 3,216$, $p<0,05$], “Toplumsal Güvenlik” [$F_{(3-210)}= 1,201$, $p<0,05$] ve “Genel Okul Güvenliği” [$F_{(3-210)}= 3,403$, $p<0,05$] puanı ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Diğer taraftan “Ruh Sağlığı ve Psikolojik Güvenlik” ile “Fiziksel Ortam-Çevre Güvenliği” alt boyutunda anlamlı bir farklılaşma görülmemektedir.

Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc testlerinden Tukey HSD testi yapılmıştır. Buna göre “Fiziksel-Bedensel Güvenlik” boyutunda, okul yöneticilerinin görev yaptıkları okulların toplam öğrenci sayısı 0-130 ($\bar{X}=4,065$) olan okulların toplam öğrenci sayısı 131-260 ($\bar{X}=3,712$) olan okullara göre; “Toplumsal Güvenlik” boyutunda, okul yöneticilerinin görev yaptıkları okulların toplam öğrenci sayısı 0-130 ($\bar{X}=4,410$) olan okulların toplam öğrenci sayısı 131-260 ($\bar{X}=4,112$) olan okullara göre; “Genel Güvenlik” boyutunda ise, okul yöneticilerinin görev yaptıkları okulların toplam öğrenci sayısı 0-130 ($\bar{X}=4,046$) olan okulların toplam öğrenci sayısı 131-260 ($\bar{X}=3,780$) olan okullara göre güvenlik algısı daha yüksektir.

Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin okul güvenliği puan ortalamalarının okuldaki ücretli öğretmen sayılarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10: Okul Yöneticilerinin Görev Yaptıkları Okuldaki Ücretli Öğretmen Sayısının Okul Güvenliğine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Okul Güvenliği	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p	Anlamlı Fark Tukey HSD
Fiziksel Bedensel Güvenlik	Gruplar arası	4,720	4	1,180	3,618	,007*	1-3
	Gruplar içi	68,176	209	,326			
	Toplam	72,896	213				
Ruh Sağlığı Psikolojik Güvenlik	Gruplar arası	2,716	4	,679	2,654	,034*	1-3
	Gruplar içi	53,465	209	,256			
	Toplam	56,181	213				
Toplumsal Güvenlik	Gruplar arası	3,029	4	,757	2,531	,042*	1-3
	Gruplar içi	62,541	209	,299			
	Toplam	65,570	213				
Fiziksel Ortam Çevre Güvenliği	Gruplar arası	1,685	4	,421	,992	,413	-
	Gruplar içi	88,766	209	,425			
	Toplam	90,451	213				
Genel Okul Güvenliği	Gruplar arası	2,041	4	,510	3,020	,019*	1-3
	Gruplar içi	35,317	209	,169			
	Toplam	37,358	213				

*P<0,05   1. (0 ücretli öğretmen)   2. (1 ücretli öğretmen)   3. (2 ve daha fazla ücretli öğretmen)

Tablo 10'daki analiz sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görev yaptıkları okuldaki ücretli öğretmen sayısı ile okul güvenliğinin alt boyutu olan "Fiziksel-Bedensel Güvenlik" [$F_{(4-209)}= 3,618$, $p<0,05$], "Ruh Sağlığı ve Psikolojik Güvenlik" [$F_{(4-209)}= 2,654$, $p<0,05$], "Toplumsal Güvenlik" [$F_{(4-209)}= 2,531$, $p<0,05$] ve "Genel Okul Güvenliği" [$F_{(4-209)}= 3,020$, $p<0,05$] puanı ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Diğer taraftan "Fiziksel Ortam-Çevre Güvenliği" alt boyutunda anlamlı bir farklılaşma görülmemektedir.

Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc testlerinden Tukey HSD testi yapılmıştır. Buna göre "Fiziksel-Bedensel Güvenlik" boyutunda, okul yöneticilerinin görev yaptıkları okulların ücretli öğretmen sayısı 2 ($\bar{X}=4,126$) olan okulların ücretli öğretmen sayısı 0 (sıfır) ($\bar{X}=3,773$) olan okullara göre, "Ruh Sağlığı-Psikolojik Güvenlik" boyutunda, ücretli öğretmen sayısı 2 ($\bar{X}=4,093$) olan okulların ücretli öğretmen sayısı 0 (sıfır) ($\bar{X}=3,758$) olan okullara göre, "Toplumsal Güvenlik" boyutunda, ücretli öğretmen sayısı 2 ($\bar{X}=4,420$) olan okulların ücretli öğretmen sayısı 0 (sıfır) ($\bar{X}=4,113$) olan okullara göre, "Genel Okul Güvenliği" boyutunda ise, ücretli öğretmen sayısı 2 ($\bar{X}=4,078$) olan okulların ücretli öğretmen sayısı 0 (sıfır) ($\bar{X}=3,824$) olan okullara göre güvenlik algısı daha yüksektir.

Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin okul güvenliği puan ortalamalarının okuldaki okul bahçesi durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11: Okul Yöneticilerinin Görev Yaptıkları Okuldaki Okul Bahçesi Durumunun Okul Güvenliğine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Okul Güvenliği	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p	Anlamlı Fark Tukey HSD
Fiziksel Bedensel Güvenlik	Gruplar arası	1,202	2	,601	1,769	,173	-
	Gruplar içi	71,694	211	,340			
	Toplam	72,896	213				
Ruh Sağlığı Psikolojik Güvenlik	Gruplar arası	,571	2	,285	1,083	,340	-
	Gruplar içi	55,610	211	,264			
	Toplam	56,181	213				
Toplumsal Güvenlik	Gruplar arası	,687	2	,344	1,118	,329	-
	Gruplar içi	64,883	211	,308			
	Toplam	65,570	213				
Fiziksel Ortam Çevre Güvenliği	Gruplar arası	5,980	2	2,990	7,468	,001*	1-2
	Gruplar içi	84,471	211	,400			
	Toplam	90,451	213				
Genel Okul Güvenliği	Gruplar arası	1,065	2	,533	3,096	,047*	1-2
	Gruplar içi	36,293	211	,172			
	Toplam	37,358	213				

*P<0,05   1. (var)   2. (yok)

Tablo 11’deki analiz sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görev yaptıkları okuldaki okul bahçesi durumu ile okul güvenliğinin alt boyutu olan “Fiziksel-Bedensel Güvenlik”, “Ruh Sağlığı ve Psikolojik Güvenlik”, ve “Toplumsal Güvenlik” puanı ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Diğer taraftan “Fiziksel Ortam-Çevre Güvenliği” [$F_{(4-209)}=7,468, p<0,05$] ve “Genel Okul Güvenliği” [$F_{(4-209)}= 3,096, p<0,05$] alt boyutunda anlamlı bir farklılaşma görülmektedir.

Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc testlerinden Tukey HSD testi yapılmıştır. Buna göre “Fiziksel Ortam-Çevre Güvenliği” boyutunda, okul yöneticilerinin görev yaptıkları okulların okul bahçesi durumu yeterli ($\bar{X}=3,881$) olan okulların, okul bahçesi durumu yetersiz ($\bar{X}=3,500$) olan okullardan, “Genel Okul Güvenliği” boyutunda ise, okul yöneticilerinin görev yaptıkları okulların okul bahçesi durumu yeterli ($\bar{X}=3,994$) olan okulların okul bahçesi durumu yetersiz ($\bar{X}=3,853$) olan okullara göre güvenlik algısı daha yüksektir.

Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin okul güvenliği puan ortalamalarının okullardaki kamera sistemi durumlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan t-Testi sonuçları Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12: Okul yöneticilerinin görev yaptıkları okuldaki kamera sistemi durumunun okul güvenliğine ilişkin t-testi sonuçları

	Kamera Sistemi	N	$\bar{x}$	SS	Sd	t	P
Fiziksel-Bedensel Güvenlik	Var	208	3,8692	,59027	212	,011	,992
	Yok	6	3,8667	,39328			
Ruh Sağlığı- Psikolojik Güvenlik	Var	208	3,8173	,51159	212	-,701	,484
	Yok	6	3,9667	,61210			
Toplumsal Güvenlik	Var	208	4,2298	,55784	212	-,885	,377
	Yok	6	4,4333	,42740			
Fiziksel Ortam- Çevre Güvenliği	Var	208	3,7010	,65290	212	-,737	,462
	Yok	6	3,9000	,62929			
Genel Okul Güvenliği	Var	208	3,9043	,42009	212	-,791	,430
	Yok	6	4,0417	,37870			

Tablo 12 incelendiğinde, okulların % 97,2 sinde kamera sistemi bulunmaktadır. Bu verilere göre bu değişkenin, okul güvenliğine istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi bulunmadığını söylemek mümkün değildir.

Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin okul güvenliği puan ortalamalarının okuldaki yardımcı personel sayısına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 13’de verilmiştir.

Tablo 13: Okul yöneticilerinin görev yaptıkları okuldaki yardımcı personel sayısı durumunun okul güvenliğine ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları

Okul Güvenliği	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p	Anlamlı Fark Tukey HSD
Fiziksel Bedensel Güvenlik	Gruplar arası	6,486	5	1,297	4,063	,002*	2-6, 3-6
	Gruplar içi	66,410	208	,319			
	Toplam	72,896	213				
Ruh Sağlığı Psikolojik Güvenlik	Gruplar arası	3,593	5	,719	2,842	,067	-
	Gruplar içi	52,588	208	,253			
	Toplam	56,181	213				
Toplumsal Güvenlik	Gruplar arası	1,453	5	,291	,943	,454	-
	Gruplar içi	64,117	208	,308			
	Toplam	65,570	213				
Fiziksel Ortam Çevre Güvenliği	Gruplar arası	3,514	5	,703	1,681	,140	-
	Gruplar içi	86,937	208	,418			
	Toplam	90,451	213				
Genel Okul Güvenliği	Gruplar arası	1,965	5	,393	2,309	,065	-
	Gruplar içi	35,394	208	,170			
	Toplam	37,358	213				

*P<0,05   1. (0)   2. (1)   3. (2)   4. (3)   5. (4)   6. (5 ve üzeri)

Tablo 13’teki analiz sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görev yaptıkları okuldaki yardımcı personel sayısı ile okul güvenliğinin alt boyutu olan “Fiziksel-Bedensel Güvenlik”, [$F_{(5-208)} = 4,063$, $p < 0,05$] alt boyutunda anlamlı bir farklılaşma görülmektedir. Ancak “Ruh Sağlığı ve Psikolojik Güvenlik”, “Toplumsal Güvenlik”, “Fiziksel Ortam-Çevre Güvenliği” ve “Genel Okul Güvenliği” puanı ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc testlerinden Tukey HSD testi yapılmıştır. Buna göre “Fiziksel-Bedensel Güvenlik” alt boyutunda, okul yöneticilerinin görev yaptıkları okulların yardımcı personel sayısı 5 ve üzeri ($\bar{X}=4,200$) olan okulların, yardımcı personel sayısı 1 ($\bar{X}=3,748$) ve 2 ($\bar{X}=3,800$) olan okullara göre güvenlik algısı daha yüksektir.

Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin okul güvenliği puan ortalamalarının okuldaki derslik sayısına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 14’te verilmiştir.

Tablo 14: Okul yöneticilerinin görev yaptıkları okuldaki derslik sayısı durumunun okul güvenliğine ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları

Okul Güvenliği	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p	Anlamlı Fark Tukey HSD
Fiziksel Bedensel Güvenlik	Gruplar arası	1,752	5	,350	1,024	,404	-
	Gruplar içi	71,145	208	,342			
	Toplam	72,896	213				
Ruh Sağlığı Psikolojik Güvenlik	Gruplar arası	4,242	5	,848	3,398	,006*	1-2, 1-3
	Gruplar içi	51,939	208	,250			
	Toplam	56,181	213				
Toplumsal Güvenlik	Gruplar arası	2,920	5	,584	1,939	,089	-
	Gruplar içi	62,650	208	,301			
	Toplam	65,570	213				
Fiziksel Ortam Çevre Güvenliği	Gruplar arası	1,628	5	,326	,763	,578	-
	Gruplar içi	88,822	208	,427			
	Toplam	90,451	213				
Genel Okul Güvenliği	Gruplar arası	1,665	5	,333	1,940	,089	-
	Gruplar içi	35,694	208	,172			
	Toplam	37,358	213				

*P<0,05 1. (1-5) 2. (6-10) 3. (11-15) 4. (16-20) 5. (21-25) 6. (26 ve üzeri)

Tablo 14’deki analiz sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görev yaptıkları okuldaki derslik sayısı ile okul güvenliğinin alt boyutu olan “Ruh Sağlığı ve Psikolojik Güvenlik” [$F_{(5-208)}=3,398, p<0,05$] alt boyutunda anlamlı bir farklılaşma görülmektedir. Ancak “Fiziksel Bedensel Güvenlik”, “Toplumsal Güvenlik”, “Fiziksel Ortam-Çevre Güvenliği” ve “Genel Okul Güvenliği” puanı ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc testlerinden Tukey HSD testi yapılmıştır. Buna göre “Ruh Sağlığı ve Psikolojik Güvenlik” alt boyutunda, okul yöneticilerinin görev yaptıkları okulların derslik sayısı 1-5 ($\bar{X}=4,250$) olan okulların, derslik sayısı 6-10 ($\bar{X}=3,755$) ve 11-15 ($\bar{X}=3,726$) olan okullara göre güvenlik algısı daha yüksektir.

Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin okul güvenliği puan ortalamalarının okuldaki kat sayısına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 15’te verilmiştir.

Tablo 15: Okul yöneticilerinin görev yaptıkları okuldaki kat sayısı durumunun okul güvenliğine ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları

Okul Güvenliği	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p	Anlamlı Fark Tukey HSD
Fiziksel Bedensel Güvenlik	Gruplar arası	3,551	4	,888	2,676	,033*	1-3, 3-5
	Gruplar içi	69,345	209	,332			
	Toplam	72,896	213				
Ruh Sağlığı Psikolojik Güvenlik	Gruplar arası	3,450	4	,863	3,419	,010*	4-5
	Gruplar içi	52,731	209	,252			
	Toplam	56,181	213				
Toplumsal Güvenlik	Gruplar arası	6,409	4	1,602	5,660	,000*	2-5,3-5
	Gruplar içi	59,161	209	,283			
	Toplam	65,570	213				
Fiziksel Ortam Çevre Güvenliği	Gruplar arası	5,126	4	1,282	3,139	,016*	2-5, 4-5
	Gruplar içi	85,325	209	,408			
	Toplam	90,451	213				
Genel Okul Güvenliği	Gruplar arası	3,995	4	,999	6,257	,000*	2-5, 3-5
	Gruplar içi	33,363	209	,160			
	Toplam	37,358	213				

*P<0,05   1. (zemin)   2. (1)   3. (2)   4. (3)   5. (4)

Tablo 15’deki analiz sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görev yaptıkları okuldaki kat sayısı ile okul güvenliğinin alt boyutu olan “Fiziksel-Bedensel Güvenlik” [$F_{(4-209)}=2,676, p<0,05$], “Ruh Sağlığı ve Psikolojik Güvenlik” [$F_{(4-209)}=3,419, p<0,05$], “Toplumsal Güvenlik” [$F_{(4-209)}= 5,660, p<0,05$], “Fiziksel Ortam-Çevre Güvenliği” [$F_{(4-209)}=3,139, p<0,05$] ve “Genel Okul Güvenliği” [$F_{(4-209)}= 6,257, p<0,05$] puanı ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc testlerinden Tukey HSD testi yapılmıştır. Buna göre “Fiziksel-Bedensel Güvenlik” boyutunda, okul yöneticilerinin görev yaptıkları okulların kat sayısı zemin kat ($\bar{X}=3,900$) olan okulların, kat sayısı 2 ($\bar{X}=3,774$) olan okullara göre daha yüksek iken, kat sayısı 4 ($\bar{X}=4,156$) olan okulların kat sayısı 2 ($\bar{X}=3,774$) olan okullara göre; “Ruh Sağlığı-Psikolojik Güvenlik” boyutunda, okul yöneticilerinin görev yaptıkları okulların kat sayısı 4 kat ($\bar{X}=4,062$) olan okulların, kat sayısı 3 ($\bar{X}=3,703$) olan okullara göre; “Toplumsal Güvenlik” boyutunda, okul yöneticilerinin görev yaptıkları okulların kat sayısı 4 kat ($\bar{X}=4,587$) olan okulların, kat sayısı 1 ($\bar{X}=4,122$), 2 ($\bar{X}=4,146$), 3 ($\bar{X}=4,168$) olan okullara göre; “Fiziksel Ortam-Çevre Güvenliği” boyutunda, okul yöneticilerinin görev yaptıkları okulların kat sayısı 4 kat ($\bar{X}=4,025$) olan okulların, kat sayısı 1 ($\bar{X}=4,477$), 3 ($\bar{X}=3,610$) olan okullara göre; “Genel Okul Güvenliği” boyutunda, okul yöneticilerinin görev yaptıkları okulların kat sayısı 4 kat ($\bar{X}=4,207$) olan okulların kat sayısı 1 ($\bar{X}=3,841$), 2 ($\bar{X}=3,858$), 3 ($\bar{X}=3,827$) olan okullara göre güvenlik algısı daha yüksektir.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırmada kamu ilköğretim, ortaokul ve ortaöğretim okullarında görev yapan okul yöneticilerinin okul güvenliğine ilişkin algılarının ortaya konulması amaçlanmıştır. Okul yöneticilerinin okul güvenliği algıları mesleki değişkenler (okul yöneticilerinin hizmetiçi seminere katılma durumu, görev süresi, okuldaki görev süresi ve mesleki kıdem) ile okulla ilgili değişkenler

(okul türü, erkek öğrenci sayısı, toplam öğrenci sayısı, ücretli öğretmen sayısı, okul bahçesi durumu, yardımcı personel sayısı, derslik sayısı, kat sayısı) bakımından farklılık göstermektedir.

Okul yöneticilerinin mesleki kıdem süresi değişkeni ile okul güvenliğine yönelik algı düzeyleri arasında ölçeğin, Fiziksel-Bedensel Güvenlik, Toplumsal Güvenlik, Fiziksel Ortam-Çevre Güvenliği alt boyutlarına göre anlamlı bir farklılaşma bulunmadığı görülürken, Ruh Sağlığı/Psikolojik Güvenlik alt boyutuna göre ise, anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Okul yöneticilerinin okul güvenliğine yönelik algı düzeyleri Ruh Sağlığı-Psikolojik Güvenlik alt boyutunda mesleki kıdem süresi 21 yıl ve daha fazla olan okul yöneticilerinin okulu güvenli algılama düzeyleri, mesleki kıdemi 11- 15 yıl arasında olan okul yöneticilerinden daha fazladır. Bunun nedeni, okul yöneticilerinin zamanla edindikleri deneyim ve birikime bağlı olarak, okul güvenliğini algılama düzeylerinin de farklılaşmasından kaynaklanmaktadır. Araştırmada elde edilen bu bulgu Demirtaş'ın (2007), Geyin'in (2007), Özkan'ın (2007) ve Yorulmaz'ın (2015) araştırma bulgularıyla örtüşürken, Uluğ'un (2015) araştırma bulgularından farklılaşmaktadır.

Araştırmada okul yöneticilerinin yöneticilik yapma süreleri bakımından okul güvenliğine yönelik algı düzeyleri, ölçeğin Ruh Sağlığı/Psikolojik Güvenlik, Fiziksel Ortam-Çevre Güvenliği alt boyutlarına göre farklılık göstermezken, Fiziksel-Bedensel Güvenlik ve Toplumsal Güvenlik alt boyutlarına göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Fiziksel-Bedensel Güvenlik alt boyutunda yöneticilik süresi 21 yıl ve daha fazla olan okul yöneticilerinin okulu güvenli algılama düzeyleri, yöneticilik süresi 1-10 yıl ve 11-15 yıl arasında olan okul yöneticilerinden daha fazladır. Diğer yandan, yöneticilikteki görev süresi 21 yıl ve üzeri olan yöneticilerin okul güvenliği ölçeğinin alt boyutlarından olan Toplumsal Güvenlik puanı ortalaması, yöneticilik görev süresi 1-10 yıl arasında olan okul yöneticilerinden daha yüksektir. Araştırmada ulaşılan bu bulgu, okul yöneticilerinin yöneticilikteki görev süreleri yükseldikçe güvenlik algılarının da yükseldiğini göstermektedir. Ayrıca araştırmada iki farklı değişken tarafından elde edilen bulguların benzer olması, elde edilen bulguların birbiriyle tutarlı olduğunu göstermektedir. Bu da okul yöneticilerinin mesleki kıdemlerinin artmasıyla, okul güvenliği algılarının yükselmesinin ilişkili ve elde edilen bulguyla tutarlı olduğunu göstermektedir. Okul yöneticiliği öğretmenlik mesleğinin yanında yapılması gereken görevlerden biridir. Öğretmenlerin okul yöneticiliğini, ancak iş başında öğrendiği düşünülürse, farklı durum ve olaylar ile karşılaşıldığında okula, öğrenciye ve olumsuz durumlara hakim olma durumları da artacaktır. Bu nedenle, okul yöneticiliğinde kıdemi az olan yöneticilerin okulu güvenli bulma düzeylerinin daha az olduğu düşünülmektedir. Burada ulaşılan bu bulgu, Ağaoğlu, Altınkurt, Yılmaz ve Karaköse'nin (2012) araştırma bulgularıyla örtüşmektedir.

Araştırmada okul yöneticilerinin okul türleri değişkeni ile okul güvenliğine yönelik algı düzeylerinin, ölçeğin Ruh Sağlığı/Psikolojik Güvenlik ve Fiziksel Ortam/Fiziksel Çevre Güvenliği alt boyutuna göre anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Okul yöneticilerinin okul güvenliğine yönelik algı düzeyleri, ölçeğin Ruh Sağlığı/Psikolojik Güvenlik alt boyutunda okul türü Anadolu lisesi olan okul yöneticileri, okul türü ilkokul olan okul yöneticilerine göre, okulu daha güvenli görmektedir. Yine, okul türü mesleki ve teknik Anadolu lisesi olan okul yöneticileri, okul türü ortaokul olan okul yöneticileriyle karşılaştırıldığında, okul güvenliğinin alt boyutu olan Ruh Sağlığı-Psikolojik Güvenlik açısından okullarını daha güvenli olduğunu düşünmektedir. Araştırmada okul yöneticilerinin okul güvenliği algılarının, ölçeğin Ruh Sağlığı/Psikolojik Güvenlik alt boyutunda ilköğretim okullarının güvenliğinin ortaöğretim kurumlarına göre daha güvensiz çıkmasının nedeni olarak, rehberlik uygulamalarının ilköğretim okullarında, ortaöğretim kurumlarına göre daha sınırlı yapılması ile ilgili olduğu düşünülebilir. Araştırmada ulaşılan bu bulgu alanyazında yapılan araştırma bulgularıyla örtüşmektedir (Can, 2014; Harmancı, 2009).

Okul yöneticilerinin okul güvenliğine yönelik algı düzeylerinin, ölçeğin Fiziksel Ortam/Fiziksel Çevre Güvenliği alt boyutunda okul türü ilkokul ve ortaokul olan okul yöneticileri, okul türü mesleki ve teknik Anadolu lisesi olan okul yöneticilerine göre, okullarını daha güvenli

görmektedirler. Bunun nedeni, ilkokul ve ortaokulların çevre şartlarından kaynaklanan güvenlik tehditlerine daha sınırlı düzeyde maruz kalırken, mesleki ve teknik Anadolu liselerin ise daha fazla risk faktörleriyle karşı karşıya olmalarıyla açıklanabilir. Bununla birlikte, ilkokul ve ortaokul öğrencilerinin yaş ve güvenlik ihtiyacı bakımından ortaöğretim öğrencilerine nazaran daha az güvenliği tehdit eden sorunla karşılaştığı söylenebilir. Demirtaş, Üstüner ve Özer (2007) okul türü değişkeni açısından bakıldığında, öğretmenlerden kaynaklanan sorunların genel liselerde diğer okullardan daha çok yaşandığı sonucuna ulaşmışlardır.

Okul yöneticilerinin görev yaptıkları okullardaki erkek öğrenci sayısı ile okul güvenliğine yönelik algı düzeylerinin, ölçeğin Fiziksel-Bedensel Güvenlik ve Ruh Sağlığı/Psikolojik Güvenlik alt boyutuna göre anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülürken, Toplumsal Güvenlik, Fiziksel Ortam/Fiziksel Çevre Güvenliği alt boyutlarına göre, anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Okul yöneticilerinin okul güvenliğine yönelik algı düzeyleri Toplumsal Güvenlik alt boyutunda erkek öğrenci sayısı 0-75 arasında olan okulların, erkek öğrenci sayısı 76-150 arasında ve 301 ve üzeri olan okullara göre daha yüksektir. Okuldaki erkek öğrenci sayısı arttıkça, okul yöneticilerinin Toplumsal Güvenlik alt boyutuna ilişkin algısı düşmektedir. Bunun nedeni, yöneticilerin güvenlik boyutunda erkek öğrencilerin hem sayı hem de cinsiyet bakımından güvenliği tehdit eden bir sorun olarak görmelerinden kaynaklandığı söylenebilir. Ayrıca okul yöneticileri kalabalık okullardaki güvenlik zafiyetinin daha fazla ve müdahale durumlarının ise daha az olmasından böyle bir sonuç ortaya çıkmış olabilir.

Okul yöneticilerinin okul güvenliğine yönelik algı düzeyleri Fiziksel Ortam-Çevre Güvenliği alt boyutunda erkek öğrenci sayısı 0-75 arasında olan okulların, erkek öğrenci sayısı 76-150 arasında ve 301 ve üzeri olan okullara göre, genel okul güvenliği algıları ise daha yüksektir. Burada ulaşılan bulgulara dayanarak erkek öğrenci sayısının fazla olduğu okullarda okul güvenliği açısından sorunların daha fazla yaşandığı söylenebilir. Araştırmada ulaşılan bu bulgu ile örtüşen araştırmalarda bulunmaktadır (Özer, 2006; Yıldız ve Sümer, 2010; Çalikoğlu, 2012).

Araştırmada okul yöneticilerinin kız öğrenci sayısı değişkeni ile okul güvenliğine yönelik algı düzeyleri, ölçeğin Fiziksel/Bedensel Güvenlik, Ruh Sağlığı/Psikolojik Güvenlik, Toplumsal Güvenlik ve Fiziksel Ortam/Fiziksel Çevre Güvenliği alt boyutuna göre anlamlı bir farklılık göstermediği gözlenmiştir. Kız öğrencilerinin yapısı ve algılama düzeyleri, erkek öğrencilere göre farklıdır. Kız öğrencilerin bulunduğu veya sayısının çok olduğu okulların daha güvenli algılanması, bu tür okulların güvenlik alt boyutlarında sıkıntı yaşamalarının sınırlı olmasından kaynaklanmaktadır. Araştırmada elde edilen bu bulgu alanyazında yapılan benzer araştırma bulgularıyla örtüşmektedir (Çalikoğlu, 2012; Erol, 2009; Özcan ve Korkmaz, 2009; Özdemir ve diğerleri, 2010; Özer 2006).

Okul yöneticilerinin okuldaki toplam öğrenci sayısı ile okul güvenliğine yönelik algı düzeylerinin, ölçeğin Ruh Sağlığı/Psikolojik Güvenlik ve Fiziksel Ortam/Fiziksel Çevre Güvenliği alt boyutlarında anlamlı bir ilişki göstermediği ancak, Fiziksel/Bedensel Güvenlik ve Toplumsal Güvenlik alt boyutuna göre anlamlı bir farklılık gösterdiği olduğu belirlenmiştir. Okul yöneticilerinin okul güvenliğine yönelik algı düzeyleri, ölçeğin Fiziksel/Bedensel Güvenlik alt boyutunda öğrenci sayısı 0-75 arasında olan okulların Fiziksel/Bedensel Güvenliği, öğrenci sayısı 76-150 arasında olan okullarla karşılaştırıldığında daha yüksektir. Yine benzer biçimde okul yöneticilerinin okul güvenliğine yönelik algı düzeyleri, ölçeğin Toplumsal Güvenlik alt boyutunda öğrenci sayısı 0-75 arasında olan okulların Toplumsal Güvenliği, öğrenci sayısı 76-150 arasında olan okullara göre daha fazladır. Araştırmada ulaşılan bu bulgular birlikte ele alındığında, okul yöneticilerinin öğrenci sayısının artmasını okul güvenliğini tehdit eden olumsuz bir değişken olarak değerlendirdikleri ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle, okulun öğrenci sayısı arttıkça öğrenciler ile ilgili mevcut risklerin fazlalaşacağı ve okulun kontrol edilmesinin zorlaşacağı düşünülebilir. Alanyazında yapılan araştırmalar, bu araştırmada ulaşılan bulguları desteklemektedir (Bakioğlu ve Polat, 2002; Demirtaş,

Üstüner ve Özer, 2007; Özer, 2006; Karakütük ve diğerleri, 2012; Karakütük, Özbal ve Sağlam, 2017; Kılıç 2015).

Araştırmada okul yöneticilerinin okul bahçesi ile okul güvenliğine yönelik algı düzeylerinin, ölçeğin Fiziksel/Bedensel Güvenlik, Ruh Sağlığı/Psikolojik Güvenlik, Toplumsal Güvenlik alt boyutuna göre anlamlı bir farklılaşma bulunmadığı ancak, Fiziksel Ortam/Fiziksel Çevre Güvenliği alt boyutunda anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Okulun bulunduğu çevre ve mahallenin güvenlik üzerinde etkisi olduğu düşünüldüğünde, okul yöneticilerinin Fiziksel Ortam/Fiziksel Çevre Güvenliği alt boyutunda çevreden gelebilecek tehlikelere karşı okulu güvensiz hissettikleri görülmektedir. Bu sorununda, okul bahçesinin öğrenci açısından yetersiz kalmasından kaynaklandığını düşündükleri söylenebilir. Alanyazında yapılan araştırmalara burada ulaşılan bulguları destekler niteliktedir (Gülbaz, 2016; Kütük, 2008; Özkan, 2007; Ünal, Öztürk, Gürdal, 2000).

Araştırmada okul yöneticilerinin güvenlik kamerası değişkeni ile okul güvenliğine yönelik algı düzeylerinin, ölçeğin Fiziksel/Bedensel Güvenlik, Ruh Sağlığı/Psikolojik Güvenlik, Toplumsal Güvenlik ve Fiziksel Ortam/Fiziksel Çevre Güvenliği alt boyutlarına göre, farklılık göstermediği görülmüştür. Güvenlik donanımı olarak artık okullarda güvenlik kamerası olmasının normal olduğu düşünüldüğünde, okul yöneticilerinin kamerayı önleyici bir güvenlik önlemlerinden ziyade, fiziksel açıdan zarar görülebilecek olaylara müdahale anlayışı taşıdıkları söylenebilir. Bu durum ise, okulda bulunan güvenlik kameralarının işlevsel kullanılmadığı veya sistemin güvenliği sağlayıcı ve yeterli donanıma sahip ekipmanlardan oluşmadığını göstermektedir. Alanyazında yapılan diğer araştırmalar da yukarıda söylenenleri doğrular niteliktedir (Gülbaz 2016; Mutlu ve Özaydın, 2013; Özkan, 2007).

Okul yöneticilerinin yardımcı personel değişkeni ile okul güvenliğine yönelik algı düzeyleri ölçeğinin, Ruh Sağlığı/Psikolojik Güvenlik, Toplumsal Güvenlik, Fiziksel Ortam/Fiziksel Çevre Güvenliği alt boyutuna göre anlamlı bir düzeyde farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bunun nedeni, araştırmada kısıtlı sayıdaki okulun temizlik hizmetleri personelinin olmamasıyla açıklanabilir. Temizlik personeli olmayan okulların öğrenci sağlığını güvenlik çerçevesinde ele almadıkları da söylenebilir. Erol (2009) ilköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak hizmetli ve temizlik görevlilerinin okul kurallarına uygun olmayan davranışları ile ilgili görüşleri arasında, anlamlı bir farklılık olmadığını ortaya koymuştur. Arabacı'nın (2010) yaptığı araştırmada, çoğu kamu okullarında temizlik görevinin okulun kendi personeli tarafından yapıldığı gözlenmiştir. Aynı araştırmaya göre, okul başına 1,33, şube başında ise 0,13, öğrenci başına 5,14/1000 temizlik personeli düştüğü tespit edilmiştir. Eğitim-Bir-Sen Stratejik Araştırmalar Merkezi (2010) araştırma bulgularına göre, okulların % 27,9'unun lavabo ve tuvaletleri bazen temizlenip bazen temizlenmezken, % 5,7'sinin ise, hiç temizlenmediği veya çok nadir temizlendiğini ortaya koymaktadır. Ardicı'nın (2010) araştırmasına katılan yönetici, öğretmen, öğrenci ve ailelerin okulda temizlik personeli sayısını yeterli görmediği gibi, temizlik malzemelerinin de okulun ihtiyacını karşılamaktan uzak olduğunu belirtmişlerdir. Başar (2003) eğitime destek hizmetleri bakımından, okulların yeterli olmadığını ve ilköğretim okullarının kadrolu olarak yalnızca % 48.27'sinde temizlik hizmetleri personeli bulunduğunu tespit etmiştir.

Araştırmada okul yöneticilerinin derslik değişkeni ile okul güvenliğine yönelik algı düzeylerinin, ölçeğin Ruh Sağlığı/Psikolojik Güvenlik alt boyutuna göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Bunun nedeni, okulda bulunan derslik sayısı okul yöneticisinin güvenlik anlamında yapacağı çalışmaları artırdığı gibi psikolojik açıdan da kendini daha fazla sorumlu hissettiğini göstermektedir. Derslik sayısının öğrenci sayısını da etkilediği düşünüldüğünde bu bulgunun ayrıca öğrenci sayısı ile ilişkili olduğu görülecektir. Okul yöneticilerinin okul güvenliğine yönelik algı düzeyleri, görev yaptıkları okulların derslik sayısı 1-5 arasında olan okulların, okul güvenliği algısı, derslik sayısı 6-10 arasında ve 11-15 arasında olan okullara göre daha yüksektir. Bunun nedeni, derslik sayısının fazla olması öğrenci sayısını artıracığıdır. Öğrenci sayısının fazla olması da okul güvenliği için bir risk olarak düşünülmektedir. Derslik sayısının veya okulun fiziki açıdan büyük olmasının

öğrenci sayısını da artıracak düşünülürse, güvenli okul ortamının okul büyüklüğü ile ters orantılı olduğu söylenebilir. Akkalkan (2009) yaptığı çalışmada, büyük okullarda disiplin sorunlarının sık yaşanması bakımından dezavantajlı olduklarının belirtmektedir. Büyük okulların aksine küçük okullarda ise, kontrol ve müdahale kolay ve daha hızlıdır. Ayrıl ve diğerleri (2012) orta ve büyük okullarda şiddet davranışlarının küçük okullara göre daha yoğun yaşandığını tespit etmişlerdir.

Araştırmada okul yöneticilerinin kat değişkeni ile okul güvenliğine yönelik algı düzeylerinin, ölçeğin Fiziksel/Bedensel Güvenlik, Ruh Sağlığı/Psikolojik Güvenlik, Fiziksel Ortam/Fiziksel Çevre Güvenliği ve Toplumsal Güvenlik alt boyutuna göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Okul yöneticilerinin okul güvenliğine yönelik algı düzeyleri, görev yaptıkları okulların kat sayısı zemin kat olan okulların, okul güvenliğinin alt boyutu Fiziksel/Bedensel Güvenlik puanı, kat sayısı “2” olan okullara göre daha yüksek iken, kat sayısı “4” olan okulların okul güvenliğinin alt boyutu olan Fiziksel/Bedensel Güvenlik puanı da kat sayısı “2” olan okullara göre daha yüksektir. Okul yöneticilerinin okul güvenliğine yönelik algı düzeyleri, görev yaptıkları okulların kat sayısı “4” kat olan okulların, okul güvenliğinin alt boyutu olan Ruh Sağlığı-Psikolojik Güvenlik puanı, kat sayısı “3” olan okulları daha güvenli görmektedir. Okul yöneticilerinin okul güvenliğine yönelik algı düzeyleri, görev yaptıkları okulların kat sayısı “4” kat olan okulların, okul güvenliğinin alt boyutu olan Toplumsal Güvenlik puanı, kat sayısı 1,2,3 olan okullara göre daha yüksektir. Okul yöneticilerinin okul güvenliğine yönelik algı düzeyleri, görev yaptıkları okulların kat sayısı “4” kat olan okulların, okul güvenliğinin alt boyutu olan Fiziksel Ortam-Çevre Güvenliği puanı, kat sayısı 1,3 olan okullara göre daha yüksektir. Bunun nedeni, yüksek katlı okul yöneticilerinin daha büyük bir binaya sahip olmakla birlikte veli sayısının artması ile okul-aile birliğinin etkin çalışabilme olanaklarını da artırması bunun ise okul gelirlerini etkilemesi bulundukları okulu daha güvenli görmelerinin sebepleri olabilir. Araştırmada elde edilen bu bulgu alanyazında yapılan araştırma bulgularıyla örtüşmektedir (Başar, 2003; Özkan, 2007).

Araştırmada elde edilen bulgu ve sonuçlara dayalı olarak aşağıdaki öneriler yapılabilir:

1- Okulların yapısında fiziki olarak büyük okullardan ziyade küçük ve kontrol edilebilir okulların inşa edilmesi, okulların sportif ve sosyal etkinliklerini sağlayabilecekleri spor salonlarının yapılması ve bunların güvenliğinin personel ihtiyacı giderilerek sağlanması okul güvenliğini artırabilir.

2-Okul güvenliği konusuyla ilgili yapılan araştırmalar öğretmen, öğrenci ve veliyi kapsayacak şekilde okul güvenliğinin okul başarısı, okul iklimi, okul tercihi gibi faktörleri ortaya çıkaracak değişkenler açısından değerlendirildiği araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Ağaoğlu, E., Altinkurt, Y., Yılmaz, K., & Karaköse, T. (2012). Okul yöneticilerinin yeterliklerine ilişkin okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin görüşleri (Kütahya ili). *Eğitim ve Bilim*, 37(164), 159-175.
- Akkalkan, H. (2009). *Ankara ili Çankaya ilçesinde okul büyüklüğünün öğrencilerin akademik başarısı, okula devamı ve disiplini ile ilişkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Alp, K. (2012). *İlköğretim okullarında güvenlik*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- Arabacı, İ. B. (2010). Ortaöğretim kurumlarında sağlık hizmetlerinin yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 35(158), 101-114.

- Ardıç, A. (2010). *İlköğretim okullarında temizlik ve hijyen*. MEB, Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı Araştırması, Kaynak Kitaplar Dizisi: Ankara.
- Ayar, N. (2010). *Okul güvenliği sorununa farklı bir yaklaşım: Okul polisi uygulaması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Ayral, M., Özdemir, N., Ötken, Ş., Alatl, G., Ünlü, A., Can, R., Demirhan, Ş., Şengün, G. & İlkaya, A. M. (2012). 12-14 Eylül 2012 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenen 21. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.
- Bakioğlu, A. & Polat, N. (2002). Kalabalık sınıfların etkileri. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7, 147-156.
- Baran, K. G. (2008). *Öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşlerine dayalı olarak okullarda şiddet ve okul güvenliğinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Başar, M. A. (2003). *İlköğretim kurumlarının olanakları*. Yayınlanmamış doktora tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bektaş, T. (2007). *İlköğretim okullarında öğrenci güvenliği: Büyükçekmece örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bursalıoğlu, Z. (2002). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Büyükoztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri (4. Basım)*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Can, E. (2014). *Liselerde çalışan öğretmen ve yöneticilerin okul güvenliği konusundaki görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Coşkun, Y. & Altay, C. (2009). Lise öğrencilerinde yabancılaşma ve benlik algısı ilişkisi. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 29, 41-56.
- Çalık, T., Kurt, T. & Çalık, C. (2011). Güvenli okulun oluşturulmasında okul iklimi: Kavramsal bir çözümleme. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 1(4), 73-84.
- Çalıkoğlu, A. (2012). *Ortaöğretim öğrencilerinin okul güvenliğine ilişkin görüşleri: Çanakkale il merkezi örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Çankaya, İ. (2010). *Okul güvenliğinin ilköğretim okulu öğretmenlerinin kaygı, motivasyon ve iş doyumu düzeyleri üzerindeki etkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Çankaya, İ. H. & Arabacı, İ. B. (2010). Algılanan okul güvenliğinin öğretmen adaylarının öfke düzeylerine etkisi. *İlköğretim Online*, 9(3).
- Çankaya, İ. H., Töremen, F. & Şanlı, Ö. (2011). Okul güvenliğinin ilköğretim okulu öğretmenlerinin kaygı, motivasyon ve iş doyumu düzeyleri üzerindeki etkisi. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(3).
- Çankaya, İ. H., Yücel, C., Tan, Ç. & Demirkol, A. (2014). Lise müdürlerinin görüşlerine göre okul güvenliği açısından kampüs okulların önemi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(1), 65-71.
- Çetin, O. (2002). Yöneticilerin güvenlik endişesinin hizmet sunumuna etkileri. *Polis Bilimleri Dergisi*, 4(3-4), 109-117.

- Demirtaş, H., Üstüner, M., & Özer, N. (2007). Okul yönetiminde karşılaşılan sorunların öğrenci ve okul ile ilgili değişkenler açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 51(51), 421-455.
- Demirtaş, İ. Y. (2007). *İlköğretim okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin rol ve beklentileri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Dönmez, B. (2001). Okul güvenliği sorunu ve okul yöneticisinin rolü. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 7(1), 63-74.
- Eroğul, N. (2010). *İlköğretim okullarında okul güvenliği (Edirne ili örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Erol, F. (2009). *Okulda güvenlik sorununa yol açan etkenlerin belirlenmesi*. Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı, Ankara.
- Geyin, Ç. (2007). *Genel liselerde okul güvenliği algılarının incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Güçkıran, R. Y. (2008). *İlköğretim okulu öğrencilerinin okul iklimi algıları ile saldırganlık düzeyleri arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gülbaz, L. (2016). *İlkokul yönetici ve öğretmenlerinin okul güvenliğine ilişkin görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Harmancı, F. M. (2009). *Dişarbakır ili emniyet örgütü yöneticilerinin görüşlerine göre okullarda güvenliğin sağlanmasında yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri*. Yayınlanmamış doktora tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Işık, H. (2004). Okul güvenliği: Kavramsal bir çözümleme. *Milli Eğitim Dergisi*, 164, 1-10.
- Karakütük, K., Tunç, B., Bülbül, T., Özdem, G., Taşdan, M., Çelikkaleli, Ö. & Bayram, A. (2012). Türkiye’de genel ortaöğretim okullarının büyüklüğüne göre fiziksel koşulların yeterliği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 45(2), 183-204.
- Karakütük, K., Özbal, E. Ö., & Sağlam, A. (2017). Okul yönetiminde okul güvenliğini sağlamak için yapılan uygulamalar konusunda öğretmen ve okul müdürlerinin görüşleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(3), 1214-1232.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kastamonu Milli Eğitim Müdürlüğü. (2017). 2015-2019 Stratejik planı. 16 Eylül 2017 tarihinde https://kastamonu.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_12/28045931_kastamonu_mem_sp_2015_2019.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Kılıç, Y. (2015). Türkiye’de ortaöğretim kurumlarında okul büyüklüğü ve disiplin ilişkisine dair ampirik bir çalışma. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 21(1), 51-68.
- Kılıç, D. Ö. (2009). *İlköğretim okulu öğretmenlerinin okullarındaki disiplin anlayışına ilişkin görüşler*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Kıral, E. & Yıldız, İ. (2016, Ekim). *Meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşleri (Aydın ili Efeler ilçesi örneği)*. Uluslararası Çağdaş Eğitim Araştırmaları Kongresi’nde sunulmuş bildiri, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla.

- Kütük, Ö. (2008). *Liselerde okul güvenliğine yönelik bir araştırma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Mutlu, A. & Özaydın, Ö. (2013). *Güvenli okul yaşanabilir kent araştırma raporu*. Proje No: TR83/2012/DFD/42, Samsun.
- Ozan, Z. Ç. (2008). *Okul ortamını güvensiz yapan etkenlerde öğretmen ve yöneticilerin rolü*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özan, M. B., & Korkmaz, C. (2009). Öğrencilerin devam ettikleri ilköğretim okullarına güven düzeyinin veli görüşlerine göre incelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(2), 127-148.
- Özbaş, M. & Badavan, Y. (2009). İlköğretim okulu yöneticilerinin okul-aile ilişkileri konusunda yapmaları gereken ve yapmakta oldukları işler. *Eğitim ve Bilim*, 34(154).
- Özcan, M. C. (2015). *Ortaokullarda okul güvenliğine ilişkin yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Zirve Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Özer, N. (2006). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okul güvenliğine ilişkin algıları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Özkan, M. (2007). *İlköğretim okullarında yaşanan güvenlik duygusunu zedeleyen sorunlara ilişkin okul yöneticisi ve öğretmenlerin görüşleri (Ankara ili Çankaya ilçesi örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Öztürk, O. (2013). *Güvenli okul*. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Yayınları.
- Posluoğlu, F. (2014). *Eğitim kurumlarında öğretmen ve idarecilerin okul güvenliği ile ilgili çözüm yollarını belirleyebilmek için çalışma (İstanbul ili-Kartal ilçesi örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Sarı, M. (2012). Okul yaşamının değerlendirilmesi: Okul yaşam kalitesi ölçeği'nin güvenilirlik ve geçerliği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(42).
- Şavran, Gönç T. (2012). Nicel ve nitel araştırmalarda kullanılan araştırma teknikleri. Temmuz Gönç Şavran (Ed.) içinde, *Sosyolojide Araştırma Yöntem ve Teknikleri*. (s. 64-104). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını Yayın No: 2641.
- Türkmen, M. (2004). *Ortaöğretim kurumlarında okul güvenliği ile ilgili yaşanan sorunlar*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Uğurlu, C. T., Doğan, S., Topçu, İ. & Demir, A. (2015). Serbest kıyafet uygulaması: Kim ne söyledi?. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 21(2), 213-246.
- Uluğ, G. (2015). *Ortaokul ve liselerde görev yapan okul müdürlerinin okul güvenliğine ilişkin rolleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Ünal, S., Öztürk, M. & Gürdal, A. (2000). İlköğretim okullarının bina standartlarına uygunluğu. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 74-79.
- Yazıcı, H. (2012). *Ortaöğretimde öğrenci güvenliğinin okul yöneticileri, öğretmenler ve velilerin görüşlerine göre karşılaştırmalı durum çalışması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kıbrıs.

- Yıldız, E. Ç. & Sümer, Z. H. (2010). Saldırgan davranışlarını yordamada çevresel risk, çevresel güvenlik ve okul iklimi algısı. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(34).
- Yılmaz, K. G. (2010). *İlköğretim birinci kademe öğrencilerinin okul güvenliğine ilişkin algılarının incelenmesi: Sultanbeyli ilçesi örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yorulmaz, Y. (2015). *Ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin okul güvenliği ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi (İstanbul ili Ataşehir ilçesi örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yüzer, F. M. (2013). *Okullarda şiddetin önlenmesinde güvenlik hizmetlerinin rolü: Okul polisi uygulaması Ankara ili örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Ankara.